

CETELE DIGITALE DIN ȚARA FĂGĂRAȘULUI

DIGITAL GROUPS IN FĂGĂRAȘ COUNTY

Iulia-Roxana GORNEANU

Universitatea din București / University of Bucharest

iuliagorneanu@yahoo.com

REZUMAT

Migrarea în mediul on-line a unui obicei încă activ în hotarul satului certifică, încă o dată, faptul că folclorul este oglinda unei comunități tributare evoluției tehnologice și dinamicii sociale. Astfel, o situație de criză deschide noi forme de manifestare ceremonială, reactivând și, totodată, proiectând vizibilitate extinsă la nivel global asupra obiceiului colindatului în ceată bărbătească din Țara Făgărașului. Contextul pandemic a dus la apariția în mediul on-line a „cetele digitale”, iar acest joc a devenit important din punct de vedere social și etnologic. Identitatea zonală și tradițiile locului devin relevante doar atunci când demonstrarea vechimii și autenticității unui obicei este însoțită de recuperarea lui, de participarea comunității iar – în condiții extreme – de reinventarea acestuia prin căutarea unor noi cadre de desfășurare.

CUVINTE CHEIE

ceata de feciori; colindat; cetele digitale; Crăciun; Țara Făgărașului;

ABSTRACT

The migration to the online environment of a ritual still active in the village border certifies, once again, the fact that folklore is the mirror of a community dependent on technological evolution and social dynamics. Thereby, a crisis situation opens new forms of ceremonial manifestation, reactivating and, at the same time, projecting extended visibility at a global level on the habit of caroling in the men's crowd from Făgăraș County. The pandemic context led to the emergence of „digital groups” in the online environment, and this game has become important from a social and ethnological point of view. The zonal identity and traditions of the place become relevant only when the demonstration of the antiquity and authenticity of a custom is accompanied by its recovery, community participation and - in extreme conditions - its reinvention by looking for new development frameworks.

KEY WORDS

young men caroling groups; caroling; digital groups; Christmas; Făgăraș Land;

INTRODUCERE

Dacă în urmă cu câțiva ani se constata o adevărată disoluție a Cetelor de Feciori din Țara Oltului (Făgărașului), decembrie 2020 – situat sub semnul pandemic al izolării – a demonstrat, încă o dată, dinamica și puterea de adaptare a actului folcloric, determinând, totodată, o activare fără precedent a obiceiului colindatului în ceată bărbătească (inclus de UNESCO, în data de 5 decembrie 2013, pe Lista Reprezentativă a Patrimoniului Mondial Imaterial al Umanității UNESCO – dosar comun cu Republica Moldova). Prin organizarea „cetelor digitale”, comunitățile din această zonă au răspuns provocării lansate în mediul on-line de *Asociația de Dezvoltare Intercomunitară – Țara Făgărașului*.

CETELE DIGITALE DIN ȚARA FĂGĂRAȘULUI

Pentru ca obiceiul colindatului în ceată bărbătească să poată continua – în pofida interdicțiilor de ordin sanitar – mizând pe dorința de afișare identitară și de consolidare a prestigiului local, inițiatorii au propus un concurs al „cetelor digitale” din Țara Făgărașului”, postare care a înregistrat peste o sută de mii de vizualizări. (116 K vizualizări, 1,7 K aprecieri; 10 decembrie 2020). La rândul lor, vătafii cetelor din Rucăr, Arpașu de Sus, Arpașu de Jos, deja formate, după obicei, în noaptea Sfântului Nicolae au provocat Cetele din Viștea de Jos, Viștea de Sus, Drăguș, Dejani, Feldioara, Beclean, Cârțișoara, Lisa, Sâmbăta de Sus, Șinca Nouă, unele

INTRODUCTION

A real dissolution of Young Men's caroling groups in Oltului (Făgărașului) Land was to be noted for several years, until December 2020 when, under the pandemic sign of isolation, the dynamics and power of adjustment of the folkloric act was proven once again, determining an unprecedented activation of the ritual of caroling among young men caroling groups (which was included, on December 5th, 2013, on the UNESCO List of Intangible Cultural Heritage – a file jointly submitted with the Republic of Moldova). Hence, by organizing themselves into „digital caroling groups”, the communities of this area acted on the invitation launched online by the *Association for Intercommunal Development – Făgăraș Land*.

DIGITAL GROUPS IN FĂGĂRAȘ COUNTY

In order for the ritual of caroling in young men's groups to be preserved – in spite of sanitary interdictions – out of the desire of identity display and consolidation of local prestige, the initiators proposed a contest of the Făgăraș Land „digital groups”. The online post recorded reached over one hundred thousand views. (116 K views, 1,7 K likes; December 10, 2020). In turn, the group leaders from Rucăr, Arpașu de Sus, Arpașu de Jos, who gathered their groups on Saint Nicholas night, as usual, challenged the groups from Viștea de Jos, Viștea de Sus, Drăguș, Dejani, Feldioara, Beclean, Cârțișoara, Lisa, Sâmbăta de Sus, Șinca Nouă, out of which some haven't been even

dintre ele, neconstituite. În câteva sate vătafii poartă numele de „primari”, deoarece în vechime, pe perioada confreriei, reprezentau autoritatea supremă din comunitate.

formed. In several villages, group leaders bore the name „mayors”, as during the old times of the brotherhoods, they represented the supreme authority of a community.

Exemplul 1: Ceata din Viștea de Sus, 2019
Example 1: The Group from Viștea de Sus, 2019

Răspunsul comunităților nu s-a lăsat așteptat, a depășit hotarele Țării Făgărașului și – în final – ale României. Douăzeci de „cete digitale” din Voivodenii Mici, Beclean, Cuciulata, Arpașu de Sus, Sâmbăta de Sus,

The answer of the communities came without delay, exceeded the boundaries of the Land of Făgăraș – and finally – of Romania. Twenty „digital groups” from Voivodenii Mici, Beclean, Cuciulata, Arpașu de Sus, Sâmbăta de Sus,

Cârțișoara, Șinca Nouă, Vad, Pojorta, Mândra, Arpașu de Jos, Părău, Veneția de Jos, Ileni, Calbor, Ucea de Sus, Șinca Veche, Ucea de Jos, Rucăr, Șercăița s-au organizat și au intrat în competiție. Ferenc Nicolae Somogyi – Vătaful Cetei din Cleveland, Ohio – a trimis extra-concurs filmarea obiceiului colindatului strămutat în Statele Unite ale Americii, specificând faptul că majoritatea actanților au obârșii făgărășene. Colajul video a inclus versuri, cântece de stea, repertoriul propriu-zis al colindelor de ceată bărbătească fiind inexistent. Este de apreciat, însă, efortul de a transmite tinerilor frânturi din cultura tradițională a țării din care au emigrat străbunii lor, într-o limbă română corect înșușită.

Din țară, s-au alăturat demersului on-line ceata dubașilor colindători din satul Dumbrava, Ținutul Pădurenilor, Hunedoara (812 like-uri), ceata bărbătească din satul Deneș, Bihor (1500 like-uri), precum și grupuri mixte de colindători din Maramureș (752) și Bucovina (577). Interesant este că acestea din urmă, îndepărtându-se de formula de colindat ce conferă specificitate Țării Făgărașului, au fost sancționate on-line printr-un număr mai mic de like-uri/aprecieri și comentarii, ceea ce semnaleză faptul că „urmăritorii” paginii au fost impresionați îndeosebi de colindatul în ceată bărbătească.

Dacă inițial poate apărea suspiciunea că este vorba de mândrie locală sau de identificare sonoră și gestuală cu repertoriul, scenariul ceremonial și recuzita colindătorilor făgărășeni, ceata bărbătească din Bihor contrazice

Cârțișoara, Șinca Nouă, Vad, Pojorta, Mândra, Arpașu de Jos, Părău, Veneția de Jos, Ileni, Calbor, Ucea de Sus, Șinca Veche, Ucea de Jos, Rucăr, Șercăița organized themselves and entered the competition. Out of competition, Ferenc Nicolae Somogyi, leader of the Group from Cleveland – Ohio, submitted a video of the caroling ritual adopted by the United States of America, specifying that most of the performers have their origins in Făgăraș. The video collage included verses, star songs, whereas the repertory of traditional young men groups carols being in fact non-existent. However, the effort to convey a glimpse of traditional culture from the country of their great-grandparents in a correctly assimilated Romanian language, is well-appreciated.

From Romania, groups of carolers from the villages of Dumbrava, Pădurenilor Land, Hunedoara (812 likes), young men's group from the village of Deneș, Bihor (1500 likes), and mixed groups of carolers from Maramureș (752) and Bucovina (577) joined in online. It is interesting that the groups from Maramureș and Bucovina went beyond the caroling formula which confers specificity to the Făgăraș county, were sanctioned online by a smaller number of likes and comments, which reports that the page „followers” were particularly impressed by the caroling of the young men's groups.

If initially we can suspect that this is about local pride or sound and gestural identification with the repertory, the ceremonial script and the props of Făgăraș carol singers, the men's crowd from Bihor contradicts this hypothesis. The

această ipoteză. Recordul înregistrat la capitolul „aprecieri” denotă că publicul on-line (preponderent făgărășean, din moment ce urmăreau pagina de FB Țara Făgărașului) s-a regăsit ca stare în repertoriul de colinde cu texte laice și refren, executate omofonic de un grup bărbătesc compact, apreciind, totodată, jocul din curtea gazdelor, strigăturile satirice, sponsoriale, mersul ritual al cetei pe drum alături de muzicanții ce întrețin dimensiunea carnavalescă a sărbătorii. Astfel, Ceata din Deneș (Bihor) a înregistrat peste 72.000 de vizualizări, depășind multe dintre Cetele din Țara Făgărașului. Faptul că ceata dubașilor din Dumbrava (Hunedoara, Ținutul Pădurenilor) a filmat obiceiul într-un context artificial, pe scena unei case de cultură, a făcut ca aceasta să fie mai puțin apreciată, în pofida repertoriului de strat vechi, cu conținut relevant. Prin urmare, chiar dacă este vorba despre un public eclectic, neavizat din punct de vedere etnologic, acesta „simte” și alege corect, atunci când are posibilitatea să o facă.

Înainte de o analiză succintă a „cetelor digitale” din Țara Făgărașului, propun o aplecare asupra contextului ceremonial prilejuit de ultima lună din an. În calendarele populare, lunii Decembrie, i se spune „Indrea”, „Undrea” sau „Andrea” și este cea care patronează sărbătorile în cinstea morții și renașterii Anului. Timpul îmbătrânit adună Ceata de Feciori în ziua de Moș Nicolae pentru a ordona haosul provocat de agonia sa. Eficiența rituală a colindelor este de

record recorded in the chapter „appreciations” shows that the online public (mainly from Făgăraș, since they followed the FB page Făgăraș Land) found themselves as state of mind in the repertory of carols with lay texts and refrain, homophonically executed by a compact men's group, and they also appreciated the game from the hosts' courtyard, the satirical shouts, response-like, the ritual walking of the men's group on the road along with the music performers which entertain the carnival dimension of the feast. Thus, the Group from Deneș (Bihor) recorded over 72,000 views, many of them surpassing the Groups from Făgăraș Land. The fact that the group of duba singers from Dumbrava (Hunedoara, Pădurenilor Land) filmed the ritual in an artificial context, on the stage of a culture club, thus it was less appreciated, despite the old layer repertory with relevant content. Therefore, even if we are talking about an eclectic audience, not experienced with ethnology, the audience „feels” and chooses correctly, given the opportunity.

Before going into a brief analysis of the Făgăraș Land „digital groups”, let us gain insight into the ceremonial context occasioned by the last month of the year. In folk calendars, December is referred to as „Indrea”, „Undrea” or „Andrea” and it is the month that rules over the celebrations in honour of the death and the rebirth of the Year. Time grown old gathers the Group of Young Men on Saint Nicholas day to reestablish order within the chaos provoked by its own agony. The ritualistic efficiency of the

netăgăduit. Bătrânul An moare și renaște înnoit, reface echilibrul lumii și al vieții, revigorează timpul și fertilizează pământul, înfrunzește și desfrunzește codrul, iar în drumul lui, circular și fără de sfârșit, reactualizează momente ceremoniale, obiceiuri, sărbători, vremea potrivită pentru semănat și cules, pentru pețit și logodit, pentru aflarea urselei și dezlegarea norocului.

În primele secole ale creștinismului, Nașterea Mântuitorului a fost sărbătorită odată cu Boboteaza, pe 6 ianuarie, iar începând cu secolul al IV-lea, pe 25 decembrie, la solstițiul de iarnă, pentru a contracara marile sărbători prilejuite de renașterea zeilor solari. Tot atunci se celebra și Anul Nou care, începând cu secolul al XVI-lea, a fost stabilit la 1 ianuarie. În această perioadă din an, cea mai densă din punct de vedere al concentrării de sacralitate, au avut loc numeroase suprapuneri și mutații. Creștinarea produsă de-a lungul secolelor a influențat atât obiceiurile dintre ani cât și textele colindelor, ducând la confundarea acestora cu cântecele de stea.

Fiind introduse de dascăli și preoți, cântecele de stea au un caracter smerit, religios, origine semicultă, fiind inspirate din psalmi, corale protestante și fragmente de mare popularitate din muzica clasică. Vorbesc despre miracolul Nașterii Mântuitorului, având o tematică exclusiv biblică. Colindele, în schimb, sunt de sorginte precreștină, cu o tematică diversă și refren precum, „ziurel de ziuă”, „lerui alerui”, „hai lerui ler”, „florile, flori dalbe de măr”, „voi, ziori de ziuă” etc. Atât influența

carols is unquestionable. The Old Year dies in order to be reborn and renewed, thus recreating the balance of the world and of life, invigorating time and fertilizing the earth, making the forest sprout and shed its leaves; in its circular and endless path, it revives ceremonial moments, customs, celebrations, the right time for sowing and harvesting, for courting and engagement, for learning one's destiny and unraveling of fortune.

In the first centuries of Christianity, the Birth of the Savior was celebrated on January 6, the day of the Epiphany, and ever since the fourth century it is celebrated on December 25, during the winter solstice, to counteract the great holidays of the rebirth of the sun gods. New Year was celebrated on the same date; only with the 16th century its celebration was set on January 1. It is during this time of year, considered to have a high concentration in sacredness, that numerous overlaps and mutations took place. Centuries of Christianization have influenced both rituals at the year crossing, as well as the lyrics of carols, leading to confusion between carols and star songs.

Created by teachers and priests, star songs have a humble, religious character, are of semi-occult origin, being inspired by the psalms, protestants choir songs and fragments of great popularity in the classical music. They speak of the miracle of the Birth of the Saviour, having an exclusively biblical theme. The carols, however, are of pre-Christian origin, with a diverse theme and choruses such as „ziurel de ziuă” (small day of the day), „lerui alerui” (the hearth of the hearth), „hai lerui ler” (come on, hearth of the hearth), „florile, flori dalbe de măr” (the

bisericii cât și a altor genuri muzicale orale au impus pătrunderea unor melodii noi în repertoriul de colinde, care au poluat ritmul, stilul și modul de interpretare. Există colinde în care, prin prezența instrumentelor de acompaniat, se simte influența altor genuri ale creației țărănești. La bază, colinda este o urare cântată vocal, cu caracter festiv, de prevedere și asigurare a viitorului, de comunicare și împăcare cu sufletele morților, de invocare a unor reprezentări totemice. Derivă din latinescul *calendae*, care în contact cu slava (*koleda*), a generat forma românească – *colinda*. Autorii Dicționarului Limbii Române susțin originea slavă a termenului, în timp ce etnologi precum Monica Brătulescu sau Narcisa Știucă optează pentru etimologia latină a cuvântului.

În general, aceste urări au loc în locuri de trecere, considerate vulnerabile: la poartă, la fereastră sau în prag. În unele sate din Țara Făgărașului, atunci când intră în casă, colindătorii se plasează de jur-împrejurul mesei cu daruri rituale. Așa cum cântecele de stea au teme religioase, lait-motivul fiind nașterea Mântuitorului, colindele vorbesc despre facerea lumii și vânători alegorice, despre fete de crai și boieri mari, despre disputa dintre tei și brad, floarea grâului și cea a vinului, despre dragoste și sfârșitul lumii. În unele colinde, fata se preschimbă în căprioară („ciutalină/ciutilină”) și se ascunde în codru de pețitor, unde este găsită

flowers, the white flowers of the apple tree), „voi, ziori de ziuă” (you, dawn of day) etc. Both the influence of the church, as well as of other oral musical genres required the penetration of certain new melodies in the repertoire of carols, ones that polluted the rhythm, style and the manner of interpretation. There are carols in which, by the presence of the accompanying instruments, the influence of other genres of the peasant creation can be felt, as well. At the basis, the carol is a felicitation sung vocally, of a festive character, for the future's provision and insurance, for the communication and making peace with the souls of the dead, for invoking certain totemic representations. It derives from the Latin *calendae*, which, in Contact with the Slavic language (*koleda*), generated the Romanian form – *colinda*. The authors of the Dictionary of the Romanian language support the Slavic origin of the term, while ethnologists such as Monica Brătulescu or Narcisa Știucă opt for the Latin etymology of the word.

Generally, these hails take place in places of passage considered to be vulnerable: the gate, the window or on the threshold. In some villages of Făgăraș Land, when they enter the house, carolers sit around the table with ritualistic gifts. In the same manner in which the star songs have religious themes, the motif being the Birth of the Savior, carols talk about the birth of the world and allegorical hunts, about daughters of kings and aristocrats, about the dispute between the linden tree and the fir tree, the flower of wheat and the one of wine, about love and the end of the world. In some carols, the girl transforms into a deer („ciutalină/ciutilină”) and she hides from her suitor in the woods, where she is found only after „nouă ani și nouă luni/ și p-atâtea săptămâni”. (Nine years

abia după „nouă ani și nouă luni/și p-atâtea săptămâni”. Flăcăul, la rândul lui, este numit „crai”, „dalb voinic”, „arcaș mare”, el prinde cerbul, se luptă cu leul, bucurându-se, apoi, de laudele tuturor. Există colinde care vorbesc despre gazda care așteaptă peșitorii, fata fără de zestre, schimbarea de inele în ziua Crăciunului, porumbeii peșitori, răpirea fetei din goana calului sau despre calul năvălaş al ei, îmblânzit în cele din urmă doar de cel ales.

Cea mai veche formă de organizare a colindătorilor este Ceata de Feciori, atestată și în satele din Țara Oltului/Făgărașului, marcând definitiv sărbătorile de sfârșit și început de an. De Sfântul Nicolae se adună actanții, se stabilește Gazda, se alege Vătaful/Primarul, se împart celelalte „roluri” (Crășmar, Colcer, Tăciunar etc.) și se transmit regulile stricte de funcționare. Apoi, tinerii bărbați aduc doi brazi la porta Gazdei pentru a marca locul în care va funcționa cea mai importantă autoritate din comunitate. Obligația principală a feciorilor este să tocmească muzicanții însoțitori ai Cetei, să colinde toate casele în Ajunul Crăciunului și să organizeze jocul în sat în perioada sărbătorilor, asigurând în comunitate o stare de veselie, euforie și fast până după Bobotează, când Ceata se sparge.

Vizionând și analizând filmările arhivate în mediul on-line, se poate constata că unele Cete sunt însoțite de turcă (Șinca Nouă, Cuciulata, Părău), altele de steag (Beclean, Vad, Pojorta, Sâmbăta de Sus, Ileni, Calbor, Șercăița) sau de bătă (Arpașu de Sus, Arpașu de Jos, Veneția de Jos, Șinca Veche), axis mundi și semn

and nine months/ and the same number of weeks.) The boy, in his turn, is called „crai” (“king”), „dalb voinic” (white powerful lad”), „arcaș mare” (great archer), he catches the stag, fights the lion, enjoying, afterwards, everyone’s praises. There are carols about the host waiting for the suitors, the girl without a dowry, the change of rings on Christmas day, the suitor pigeons, the kidnapping of the girl from the horse’s chase or about her naughty horse, finally tamed only by the chosen one.

The oldest form of carol singers’ organization is the Group of Young Men, attested in the villages of the Olt/Făgăraș Land, definitively marking the holidays at the end and beginning of year. On St. Nicholas, the actors gather, the Host is established, the Mayor/Leader is chosen, the other „roles” are shared (Crășmar, Colcer, Tăciunar, etc.) and the strict rules of operation are transmitted. Then, the young men bring two fir trees to the host’s gate to mark the place where the most important authority in the community will function. The main obligation of the boys is to haggle with the accompanying musicians of Group, to carol all the houses on Christmas Eve and to organize the game in the village during the holidays, ensuring in the community a state of joy, euphoria and pomposity until after the Epiphany, when the Group breaks apart.

Upon watching and analyzing the footage archived online, one can observe that some Groups are accompanied by the Goat (Șinca Nouă, Cuciulata, Părău), others by the flag (Beclean, Vad, Pojorta, Sâmbăta de Sus, Ileni, Calbor, Șercăița) or stick (Arpașu de Sus, Arpașu de Jos, Veneția de Jos, Șinca Veche), axis mundi and

arhaic al inițierii feciorilor în vechime. Se cere menționat faptul că bâta are și menirea de a înspăimânta diavolii, conferindu-i purtătorului rangul de aliat al forțelor supranaturale pozitive, solare, în lupta împotriva celor malefice, ale întunericului. Totodată, se poate observa prezența unor elemente de recuzită de factură mai nouă, împrumutate, probabil, de la cetele transilvane de călușari: feciorii din Ceata din Veneția de Jos poartă curele cu zurgălăi la picioare iar cei din Șinca Veche sunt „înarmați” cu două bâte pe care le încrucișează în mod simbolic în timpul colindatului. Este de remarcat și faptul că, sub influența bisericii, steagurile „cetelor digitale” sunt completate de o cruce, au formă de cruce sau sunt împodobite cu busuioc. Există și cazuri în care aceste trei elemente simbolice, care însoțeau cetele de feciori în vechime, s-au pierdut: Voievodenii Mici, Cârțișoara, Mândra, Ucea de Sus, Ucea de Jos.

Odinioară, în Țara Făgărașului colindătorii se adunau la prima casă dinspre răsărit; acum se pornește de la biserică. Colindatul începe noaptea, timp al inițierii ceremoniale, iar mersul Cetei însoțită de muzicanți pe ulițele satului, într-un adevărat parcurs magic, situează comunitatea sub cuprinderea unui cerc sacru, cu puternice valențe apotropaice. Tot în cerc se așează colindătorii în jurul mesei cu darurile ritualice (care funcționează în acel moment precum un altar) și îl colindă pe cel mai tânăr din casă, introducându-i numele în textul augural. Apoi îl ridică la grindă. După numeroasele studii de

archaic sign of the initiation of the young men in the past. Worth mentioning is the fact that the stick is meant to frighten the devils, yielding the wearer the rank of an ally of the positive and solar supernatural forces in their fight against evil and darkness. At the same time, one can notice the use of newer props, probably borrowed from the Transylvanian groups of the călușari (traditional dancers): the young men of the Veneția de Jos Group wear belts with bells on their feet and those from Șinca Veche are „armed” with two sticks, symbolically crossed during the caroling. It is also worth noting that, by bearing the influence of the church, the flags of the „digital groups” are either complemented with a cross, are in the shape of a cross or are decorated with basil. In some cases these three symbolic elements specific to young men groups in antiquity, were lost: Voievodenii Mici, Cârțișoara, Mândra, Ucea de Sus, Ucea de Jos.

Once, carol singers in the Land of Făgăraș used to meet and start their caroling journey in front of the first house from the east in each village; nowadays, they meet in front of the church. The caroling ritual starts at nightfall, a time of ceremonial initiation, and the procession of the Group accompanied by musicians on the streets of the village, in a true magical journey, places the community within a sacred circle, showing strong apotropaic valences. Also in a circle, the carol singers sit around the table bearing ritual gifts (which at that time functioned as a shrine) and dedicate the carols to the youngest in the house, introducing his name in the greeting text. Then, they lift him up to the rafter. Traian Herseni's numerous field

teren făcute în perioada interbelică în Țara Făgărașului, Traian Herseni arată că în mentalitatea țărănească arhaică, simpla amintire a numelui în colinde era considerată de săteni un fel de vrajă, de incantație menită să se înfăptuiască. Iar majoritatea colindelor de fată și de băiat au texte de dragoste, cu elemente ancestrale legate de ceremonialul căsătoriei: „Să crească Vasile mare/Soare!/ Să-l văd vârstă de voinic/Soare!/Pe bun cal încălecându-l,/Soare!/Călecându-l și frângându-l/Soare!/Cum frâng junii fetele,/Soare!/Și le iau inelele...” (Colindă de băiat din Ucea de Sus)

studies in the Land of Făgăraș during the interwar period show that, in archaic peasant mentality, the mere pronouncing of a name in carols was considered by villagers to be a kind of spell, an incantation meant to be fulfilled. Also, most of the carols dedicated to girls and boys contain love messages including ancestral elements related to the marriage ceremony: „Să crească Vasile mare/Soare!/Să-l văd vârstă de voinic/Soare!/Pe bun cal încălecându-l,/Soare! /Călecându-l și frângându-l /Soare!/Cum frâng junii fetele,/Soare!/Și le iau inelele...” („Let Vasile grow up /Sun! /May he reach the age of strength /Sun!/Riding the good horse /Sun! /Riding and conquering it! /Sun! /How the lads conquer the young girls, /Sun! /And take their rings ...” (Boy’s carol from Ucea de Sus)

Exemplul 2: Ceata din Mărgineni, perioada interbelică
Example 2: The Group from Mărgineni, the interwar period

Intrând în Ceată, Feciorii sunt inițiați. Fiind inițiați, împrumută sacralitate în perioada confreriei și, astfel, prin repetarea la fiecare casă – de cele mai multe ori mecanic – a unui text straniu, cu refrene uneori neinteligibile, împlinesc ritualul. Prin reiterarea colindei de zeci sau, poate, de sute de ori într-o noapte, feciorii activează forța magică a cuvântului, devenind protectori supremi ai comunității, aducători de noroc și belșug.

Cu toate că, odată cu venirea creștinismului, unele colinde au asimilat și elemente religioase, îndeosebi legate de Nașterea Mântuitorului, majoritatea textelor sunt străvechi, adevărate relicve ale ritualurilor solare de sorginte precreștină. Atmosfera din Ceată este ludică, excesivă, tumultuoasă, amintind de veselia Saturnaliilor sau chiar de acel „desfrâu sacru” al sărbătorilor dionisiace. Pentru omul arhaic, în această perioadă Anul intra în agonie și murea, iar pentru a renaște se cereau înfăptuite numeroase ritualuri. Așa se explică, poate, faptul că în casele în care sunt fete de măritat și tinere neveste, desfășurarea jocului imediat după colindat este obligatorie, femeia – ca simbol al fertilității – fiind asociată dintotdeauna cu riturile de reînviere simbolică. Iar divinitatea celebrată în vechime în această perioadă a anului nu era nemuritoare prin viața fără de moarte, ci prin moarte și renaștere ciclică.

Analizând filmele, se poate constata faptul că ceata de feciori specifică zonei are o organizare stabilă, bine

Upon entering the Group, the young men are initiated. By being initiated, they borrow sacredness during the brotherhood and, thus, by repeating a strange text, with sometimes unintelligible choruses, in each house – repetition which is done, most of the times, in a mechanical manner – they fulfill the ritual. By repeating the carol dozens or, perhaps, hundreds of times during one night, the boys activate the magical power of the words, becoming supreme protectors of the community, bringing good luck and abundance.

Although, with the advent of Christianity, some carols have assimilated religious elements, especially those related to the Birth of the Savior, most of the texts are ancient, true relics of solar rituals of pre-Christian origin. The atmosphere in the group is playful, excessive, tumultuous, reminiscent of the joy of Saturnalia or even that „sacred debauchery” of the Dionysian holidays. For the archaic man, during this period, the Year goes into agony and dies, and in order to be reborn many rituals are required to be performed. This may explain the fact that in houses where there are girls suitable for marriage and young wives, the game immediately after the carol is mandatory, the woman – as a symbol of fertility – has always been associated with the rites of symbolic resurrection. Also, the divinity celebrated in antiquity at this time of year was not immortal through life without death, but through cyclical death and rebirth.

The analysis of the films reveals a stable and well-defined organization of the young men caroler groups,

definită, deși ca repertoriu, structură și recuzită prezintă diferențe de la un sat la altul. În desfășurarea acestui obicei se mai întâlnesc relice venite din străvechime, rituri agrare de pornire a ploii (refrenul „Răuriță, romaniță”), forme de incantație, de provocare a primăverii, de invocare a zorilor, a victoriei luminii solare asupra întunericului. Tematica colindelor din Țara Făgărașului este de o mare diversitate. Există colinde de gazdă, profesionale (în special vânătoarești: colinda Cerbului – Ceata din Șinca Veche, colinda Leului – Cetele din Pojorta și Rucăr), de băiat (Cetele din Veneția de Jos, Rucăr și Pojorta), de fată (Cetele din Veneția de Jos, Șinca Nouă și Voievodenii Mici), de gazdă (în repertoriul majorității cetelor), cosmogonice, mito-religioase (cetele din Voievodenii Mici, Cuciulata, Arpașu de Sus, Părău, Ucea de Sus, Ucea de Jos, Șercăița). Execuția colindei se face omofonic, în grup compact, uneori responsorial (Voievodenii Mici), în sistemul ritmic giusto-silabic, în unele cazuri linia melodică fiind aproape de recitativul recto-tono.

Colinda este și o poezie a dragostei, cu puternice elemente ancestrale legate de ceremonialul căsătoriei. Apar merii „de tulpini întulpinați/de vârfuri apropiati”, simboluri ale apropierii prin dragoste. Considerat în vechime pom sacru, mărul este întâlnit și în formele de incantație, de provocare a primăverii. Adevărat leitmotiv al colindelor de fată din Țara Făgărașului, florilor de măr li se atribuiau în vechime însușiri magice,

although the repertoire, structure and props may differ from one village to another. In the unfolding of this custom, there are also relics from ancient times, agrarian call for rain rites (the chorus „Răuriță, romaniță”), forms of incantation, provocations of spring, invocation of dawn, the victory of sunlight over darkness. The theme of carols in Făgăraș Land is very diverse, since we can find a rich variety, such as: host carols, carols related to professions (especially hunting: the carol of the Stag – the Group from Șinca Veche, the carol of the lion – The Group from Pojorta and Rucăr), boy carols (the groups from Veneția de Jos, Rucăr and Pojorta), girl carols (the Groups from Veneția de Jos, Șinca Nouă and Voievodenii Mici), host carols (in the repertoire of most groups), cosmogonic, mythological-religious carols (the groups from Voievodenii Mici, Cuciulata, Arpașu de Sus, Părău, Ucea de Sus, Ucea de Jos, Șercăița). Carols are performed homophonically, in a compact group, sometimes responsorial (Voievodenii Mici), in the giusto syllabic rhythmic system and, in some cases, the melodic line being close to the recto tono reciting pitch.

The carol is also a love poem, with strong ancestral elements related to the marriage ceremony. Such elements are the apples trees with „de tulpini întulpinați/de vârfuri apropiati” „stalked stems/ close-knit tops” that appear as symbols of closeness through love. In ancient times the apple tree was considered sacred and it could be also found in incantations, of supplicating spring. The leitmotif of girl carols from

fiind asociate tinereții veșnice, reînnoirii perpetue. Fructul, în schimb, avea o conotație erotică, fiind considerat simbolul fertilității. În doctrina creștină mărul apare ca pom al cunoașterii binelui și răului, simbol al ispitei și al păcatului originar. Sunt numeroase reprezentări ale Nașterii Domnului care îl întruchiează pe pruncul Isus întinzând mâna după un măr, luând astfel - în mod simbolic - păcatele omenirii asupra sa. În refrenul colindei de fată a cetei din Voievodenii Mici apar inelul și cununa, simboluri solare și totodată însemne ale căsătoriei. Însă cununa este „de vinețele”, flori cu recunoscute valențe magice.

Există și o veselie la colindat, reminiscență a sărbătorilor dionisiace legate de moarte și renaștere ca mod de a reacționa la crizele din viața divinității, a lumii și a omului. Turca, divinitate taurină de origine indo-europeană, se naște simbolic la confecționarea măștii cu același nume, petrece cu Ceata de Feciori și moare de Bobotează, pentru a renaște împreună cu timpul calendaristic cu care se confundă. Moartea Turcii este violentă: prin lovire cu ciomagul, dezmembrare a măștii, înecare sau împușcare simbolică și este întotdeauna urmată de ospățul feciorilor, posibilă relicvă a sacrificiului regelui Saturnaliilor. Prezența jocului cu măști împlinește colinda și are o funcție augurală. Dacă, până nu demult, prezența Turcii era total interzisă în biserică,

Făgăraș Land is the apple blossom, and in the ancient past, was given magical properties since it was associated with eternal youth or perpetual renewal. On the other hand, the fruit had an erotic connotation, being considered a symbol of fertility. In Christian doctrine, the apple appears as the tree of knowledge of the good and the evil, a symbol of temptation and original sin. There are many representations of the Nativity that embody baby Jesus reaching for an apple, thus taking - symbolically - the sins of mankind upon himself. In a girl carol from Voievodenii Mici, the chorus present the marriage insignia: the ring and the wreath, which are also solar symbols. The latter is made of „bachelor's button” flowers, well known for their magical powers.

There is also joy in carolling, a reminiscence of the Dionysia, related to death and rebirth as a way of responding to the crises in the life cycle of the divine, the world and mankind. The Goat, a taurine deity of Indo-European origin, is symbolically born with the making of the mask bearing its very name, then celebrates together with the group of Young Men Group and dies on Epiphany, to be reborn together with the calendrical time and blends into it. The death of the Goat is violent: it happens either by hitting it with a bludgeon, dismembering the mask, drowning or symbolic shooting and it is always followed by the feast of the young men, a possible relic of the sacrifice of the king of Saturnalia. Mask performances complement the carol and

„ceata digitală” din Părău o joacă în biserica din sat. În schimb, colinda aleasă de feciori pentru a intra în concurs este de factură veche, tema fiind legenda apocrifă a Nașterii Domnului în palatul lui Crăciun cel Bătrân.

Toate cetele din Țara Făgărașului sunt însoțite de muzicanți, înlocuind, probabil, fluierile și instrumentele de percuție. Doba, nelipsită în vechime din recuzita zeilor războiului, are rolul principal de a proteja colindătorii de duhurile rele, dezlănțuite de haosul provocat de agonia și moartea Zeului An. Funcția apotropaică a dobei e amplificată de aceea de semnalizare. Prin fixarea ritmului, este instrumentul care ordonează haosul, același rol avându-l și zurgălăii, tălăngile sau clopoțeii. Astfel, eficiența rituală a colindului este amplificată. Colinda are o strânsă legătură cu dansul, mișcările ritmice dovedind acest lucru. În dansul Turcii întâlnim formule ritmice pregnante, cu schimbări neașteptate, atestând faptul că vechiul sincretism dintre cuvânt, muzică și dans este prezent până astăzi.

Analizând repertoriul „ceteklor digitale”, în mai multe comunități se remarcă prezența unui sincretism perfect al temelor biblice cu cele profane, dar și o înlocuire a colindelor vechi, consemnate de Traian Herseni în veacul trecut, cu cântece de stea de mare circulație,

have an auspicious function. If, until recently, the presence of the Goat was totally forbidden within the church, the „digital caroling groups” from Părău perform the ritual in the church. Yet the carol chosen by the group of young men to enter the contest is an archaic one, the theme is the apocryphal legend of the Nativity in the palace of Old Christmas.

All the groups from Făgăraș Land are accompanied by musicians, probably replacing the whistles and percussion instruments. The drum, a must-have prop of the Gods of war, has the function of protecting carolers from the evil spirits, unleashed during the chaos inflicted by the God of the Year’s agony and dying. The apotropaic function of the drum is amplified by its signalling aspect. By setting the rhythm, the drum is considered to be the instrument that restores order. Sleigh bells, cowbells or tinkle bells fulfill the same role. Thereby, the ritual efficiency of the carol is amplified. The carol is in close connection to the dance, the rhythmic movements are standing proof of this. In the dance of the Goat, we encounter strong rhythmic formulas, with unexpected switches, attesting the fact that the old syncretism between word, music and dance is present to this day.

Upon analyzing the repertoire of „digital caroling groups”, the presence of a perfect syncretism of biblical and profane themes can be noted in several communities, as well as a replacement of old carols, recorded by Traian Herseni in the last century, with high-circulation

nespecifice zonei (ex: O, ce veste minunată – Ceata din Șinca Veche). Sub influența prestigiului mânăstirii Constantin Brâncoveanu, „ceata virtuală” din Sâmbăta de Sus a trecut repertoriul vechi în fondul pasiv, păstrând în repertoriul activ cântece de stea și cântări religioase interpretate în ritmul colindelor. În filmul prezentat, feciorii anunță „colinda tradițională Poarta Raiului”, însă doar structura muzicală apropiată de recitativ și refrenul mai amintesc de colindele de demult. Totodată, fiind vorba de cel mai activ sat din punct de vedere al fluxului turistic, costumele și recuzita Cetei din Sâmbăta de Sus ies din tiparul zonei, fiind cele mai spectaculoase.

Chiar dacă fiecare „ceată digitală” înscrisă în concurs a strâns zeci de mii de vizualizări, incidentele dintre vătafi nu s-au lăsat așteptate. Dacă Traian Herseni consemna adevărate dueluri între Cetele de Feciori în momentul în care se întâlneau, vătafii s-au certat din cauza numărului de like-uri, au sunat inițiatorii proiectului, invocând nereguli generate de cumpărarea de voturi electronice. Prestigiul și dorința de afișare identitară locală au fost dincolo de premiu, investițiile în filmări profesioniste ale vătafilor și oamenilor din comunități stând mărturie în acest sens. Cu speranța unei reactivări a acestei străvechi forme de colindat, fie ea și digitală dacă pandemia o cere, aștept cu încredere decembrie

Epiphany (star) songs, which are not specific to the area. (e.g.: O, ce veste minunată – Group from Șinca Veche). Influenced by the prestige of the Constantin Brâncoveanu Monastery, the „virtual caroling group” from Sâmbăta de Sus passed the old repertoire into the passive background, keeping in their active repertoire only Epiphany (star) songs and religious songs performed to the rhythm of carols. In the film, the caroling lads announce „the traditional carol of Poarta Raiului” (Gate of Heaven), but only the musical structure close to the recitative and the chorus are still reminiscent of the old carols. At the same time, being the most active village in terms of tourist flow, the costumes and props of Caroling Group from Sâmbăta de Sus stand out from the pattern of the area, being the most spectacular.

Even though each „digital caroling group” that entered the contest gathered tens of thousands of views, the incidents between the Mayors were not long in coming. If Traian Herseni recorded real duels between the Groups of Young Men when they were meeting, the Mayors quarreled over the number of likes, they called the initiators of the project, invoking irregularities generated by the purchase of electronic votes. The prestige and the desire to display the local identity were beyond the prize, the investments in professional filming of the Mayors and the people from the communities being a testimony in this respect. Hoping for a revival of this ancient form of caroling, be it digital if the pandemic requires it, I look forward to

2021. Până atunci, adaug un like victoriei în on-line a obiceiului colindatului în ceată bărbătească din Țara Făgărașului

O privire în mediul digital:

Ceata de feciori – Voivodenii Mici, 65,2 K vizualizări

Ceata de feciori – Beclean, 44,5 K vizualizări

Ceata de feciori – Cuciulata, 28,6 K vizualizări

Ceata de feciori – Arpașu de Sus, 37,8 K vizualizări

Ceata de feciori – Sâmbăta de Sus, 70,3 K vizualizări

Ceata de feciori – Cârțișoara, 27,1 K vizualizări

Ceata de feciori – Șinca Nouă, 31,9 K vizualizări

Ceata de feciori – Vad, 42,4 K vizualizări

Ceata de feciori – Pojorta, 41,1 K vizualizări

Ceata de feciori – Mândra, 82,6 K vizualizări

Ceata de feciori – Arpașu de Jos, 67,6 K vizualizări

Ceata de feciori – Părău, 43 K

Ceata de feciori – Veneția de Jos, 102,7 K (prima în top, cu peste o sută de mii de vizualizări; o coincidență fericită face ca videoclipul să aibă cel mai interesant conținut din punct de vedere etnologic: ceata a fost însoțită de muzicanți, repertoriul prezentat a inclus strigături de drum, cântare religioasă, colind de fată, colind de băiat, joc)

Ceata de feciori – Ileni, 19,3 K vizualizări

Ceata de feciori – Calbor, 25 K vizualizări

Ceata de feciori – Ucea de Sus, 45,5 K

December 2021. Until then, I add a like to the online victory of the custom of caroling in the Group of Young Men from Făgăraș Land.

An overview of the digital environment:

Group of Young Men–Voivodenii Mici, 65,2 K views

Group of Young Men–Beclean, 44,5 K views

Group of Young Men–Cuciulata, 28,6 K views

Group of Young Men–Arpașu de Sus, 37,8 K views

Group of Young Men–Sâmbăta de Sus, 70,3 K views

Group of Young Men–Cârțișoara, 27,1 K views

Group of Young Men–Șinca Nouă, 31,9 K views

Group of Young Men–Vad, 42,4 K views

Group of Young Men–Pojorta, 41,1 K views

Group of Young Men–Mândra, 82,6 K views

Group of Young Men–Arpașu de Jos, 67,6 K views

Group of Young Men–Părău, 43 K

Group of Young Men–Veneția de Jos, 102,7 K (the first in the top, with over a hundred thousand views; a happy coincidence makes the video have the most interesting content from an ethnological point of view: the group was accompanied by musicians, the repertoire presented included cries of journey, religious songs, carols for girls, carols for boys, dances)

Group of Young Men–Ileni, 19,3 K views

Group of Young Men–Calbor, 25 K views

Group of Young Men–Ucea de Sus,

vizualizări	45,5 K views
Ceata de feciori – Șinca Veche, 35 K vizualizări	Group of Young Men–Șinca Veche, 35 K views
Ceata de feciori – Ucea de Jos, 89,8 K vizualizări	Group of Young Men–Ucea de Jos, 89,8 K views
Ceata de feciori – Rucăr, 77,8 K vizualizări (fetele însoțesc ceata, obicei de factură recentă)	Group of Young Men–Rucăr, 77,8 K views (the girls accompany the group, this has just recently been implemented)
Ceata de feciori – Șercăița, 34,3 K vizualizări	Group of Young Men–Șercăița, 34,3 K views
Colindătorii din Bihor, 72,1 K vizualizări	Carol singer from Bihor, 72,1 K views
Grupul de colindători dubași – Hunedoara, Ținutul Pădurenilor, 21,1 K vizualizări	Group of carol singers with drums–Hunedoara, Ținutul Pădurenilor, 21,1 K views
Grupul Vicovenii – Bucovina, 10,4 K vizualizări	The Vicovenii Group–Bucovina, 10,4 K views
Grupul de colindători din Maramureș, 21,6 K vizualizări (prezintă și obiceiul furatului ușilor, din categoria „descolindatului”, termen introdus de Petru Caraman în circuitul științific).	Group of carol singers from Maramureș, 21,6 K views (it also presents the custom of stealing doors, from the category of „uncaroling”, a term coined by Petru Caraman into the scientific circuit).

BIBLIOGRAFIE / REFERENCES

- Brătulescu, M. (1981), *Colinda românească*, București, România: Editura Minerva
- Caraman, Petru (1983), *Colindatul la români, slavi și alte popoare*, București, România, Editura Minerva
- Ghinoiu, I. (2013), *Mitologie Română*, București, România: Editura Univers Enciclopedic Gold
- Hedeșan, O. (2005), *Lecții despre calendar*, Timișoara, România: Editura Universității de Ves
- Herseni, T. (1997) *Colinde și obiceiuri de Crăciun: Cetele de feciori din Țara Oltului (Făgăraș)*, București, România: Editura Grai și Suflet – Cultura Națională
- Moise, I. (1999), *Confrerii carpatice de tineret: ceata de feciori*, Sibiu, România: Editura Imago
- Olteanu, A. (2009), *Calendarele poporului român*, București, România: Editura Paideia
- Știucă, N. (2005), *Sărbătoarea noastră cea de toate zilele, Vol. I.*, București, România: Editura Cartea de buzunar
- Ursu, N. (1983), *Folclor Muzical din Banat și Transilvania. (300 de colinde, cântece și jocuri)*, București, România: Editura Muzicală

*** Dicționarul Limbii Române, tom I, partea a II-a , București, 1913-1949

SURSE WEB/WEBOGRAPHY

<https://www.facebook.com/centrureregional> (Facebook: Țara Făgărașului),
(ultima accesare/ last accessed on: 30/10/2020).